

LES FLEXIBLES
RICHARD PLEŠANOV, PIANO

SKANI

LES FLEXIBLES

RIHARDS PLEŠANOVS, PIANO

Imants ZEMZARIS (1951) *Faktūras / Textures* (1975)

1. Allegro 1:52
2. Andantino 3:46
3. Moderato 1:52
4. György LIGETI (1923–2006) *Fanfares étude* (1985) 4:22
5. Liāna LANGA (1960) *Skumju brālis / Melancholy Brother – spoken word* 1:33
6. Fazil SAY (1970) *Black Earth* (1997) 7:50
7. Linda LEIMANE (1989) *Les flexibles* (2012) 6:51
8. Anna RANCĀNE (1959) *Bārna sapyns / Child's Dream – spoken word* 1:03
9. Olivier MESSIAEN (1908–1992) *Le baiser de l'Enfant-Jésus* from the cycle
Vingt regards sur l'Enfant-Jésus (1944) 11:44
10. György LIGETI *L'escalier du diable étude* (1988–1994) 6:21
11. Sergej TIMOFEEV (1970) *Утро в стране интровертов / Morning in a Land of Introverts – spoken word* 1:24
12. Pēteris VASKS (1946) *Baltā ainava / White Scenery* (1980) 8:55
13. Edgars RAGINSKIS (1984) *Maza elektroniskā mūzika / Small Electronic Music* (2012) 12:55
14. Inga ŽOLUDE (1984) *Mushroom Rhapsody – spoken word* 4:18
15. Riħards PLEŠANOVS (1988) *Sēnu rapsodija / Mushroom Rhapsody for prepared audio recording and piano* (2012) 4:22

TT: 79:15

Dzejas lasa/ Poetry read by: Liāna Langa (5), Anna Rancāne (8),
Sergej Timofejev (11), Inga Žolude (14)

Recorded at: Concert Hall GORS, Rēzekne, June 29 to July 2, 2020 (1-4,6,7,9,10,12,13,15), Riga Recording Studio, April 11, 2021 (5,11,14); Einārs Lipskis Studio, Rēzekne, April 24, 2021 (8)
Recording producer: Gustavs Ērenpreiss (1-4,6,7,9,10,12,13,15),
Tālis Timrots (5,11,14), Einārs Lipskis (8)
Editing, mixing, mastering: Gustavs Ērenpreiss
Photos: Jānis Poričis
Booklet text: Orests Silabriedis
English translation: Amanda Zaeska
Design: Gundega Kalendra, Raugs.eu
Executive producer: Egils Šēfers

© Riħards Plešanovs
© LMIC/SKANI 147, 2023

skani.lv

LATVIJAS MŪZIKAS
INFORMĀCIJAS CENTRS

Kultūras ministrija

VALSTS
KULTŪRAPĪTĀLA FONDS

None of us is a completely open book to the world, but Rihards Plešanovs is a particularly mysterious man. I have no idea whether he knows how, during conversations, his eyes tend to linger for a while on one or another of his interlocutors, and that this fixed, observant gaze like that of a forest bird makes one wonder what is really going on in the chambers of his mind.

One could begin with a different introductory paragraph, but while the music chosen for this first solo album does not specifically provide answers, it does give a better sense of what lies at the core of this person known as Rihards Plešanovs, and albums like this are always a particular delight.

Works by Ligeti and Messiaen serve as a nucleus for the album's content, with the other components derived from them.

"I struggled for quite some time with how to sequence the pieces so that they unfold and flow from one to the next."

Plešanovs searches for music slowly and calmly. Sometimes his ear is drawn to a piece played by someone else. This album consists of works that have been in his repertoire for several years, and they are interspersed with four poems by four different poets (all, however, born in the same quarter of a century).

"The inclusion of poetry was an impulsive idea – I wanted to add something more to the album. Not that anything was missing, but I wanted to break out of the academic format and find another facet of content."

Plešanovs has previously collaborated with the selected poets on various creative projects.

"I sent each of them a piece of music – the one that follows their poem on the album. When selecting the musical pieces, I took into account each writer's unique voice and reading style. I wanted the poetry to become music and form a ritual bridge to the next piece."

ZEMZARIS

Imants Zemzaris is the sublime recluse of Latvian music and an aristocrat of music description. He composes quite diverse music that is nevertheless well understood by people. His oeuvre includes many piano and instrumental chamber works, several extended vocal-instrumental opuses, organ and choral music, several symphonic scores, and much music for the theatre. Zemzaris has also penned brilliant essays and reviews and has extensively studied the great Latvian symphonist Jānis Ivanovs. He tends to perform as a solo pianist and accompanist for his own songs and has made many recordings.

In the 1970s, Zemzaris and his close friend Pēteris Vasks, Vilnis Šmidbergs, Pēteris Plakidis and several other members of the generation of composers born in the post-war years introduced a more contemporary and concentrated type of music. In the magazine *Mūzikas Saulē*, he stated: "The symphonic monument of the old masters seemed worthy of respect but alienated, distant, anonymous and not very topical. Why express oneself in such a long, abstract, generalised, global manner? It was important to us to express ourselves in a more immediate, reactive, concrete, personal way."

Zemzaris also does so in his piano music, several examples of which have become repertoire hits. In one interview, he agreed with the journalist that in a few of his pieces he had also, at least partially, touched upon the technique of minimalism as a way of thinking. Among these, he counted his *Textures* for piano, which was born at a time that was politically stagnant (when Soviet-occupied Latvia was fully dependent on the Soviet Union) yet triumphantly fruitful in terms of creativity (the Soviet period still awaits proper study and description).

imic.lv/zemzaris

LIGETI

György Ligeti was one of the greatest figures of 20th-century contemporary classical music, and his contribution is among the highest pinnacles to which human creativity has ever ascended. His ability to weave microscopic details into a vast and homogeneous soundscape was extraordinary; in fact, those details seemingly disappear, seen only by an eye immersed in the score. Listeners are taken on an enthralling, endless journey, with a master guide whose language is direct and stern, who is incredibly generous with his imagination, and whose music is ironically cynical or seeking of serene beauty, depending on what is necessary.

Ligeti's Études for piano were composed by a man who was not known as an unrivalled pianist. He only began playing in his early teens, composed *Musica ricercata* in his thirties, and then returned to piano music only in the later 1970s. The études, which are divided into three books, are work of his later years, written between 1985 and 2001. However, due to illness, he was unable to realise all his ideas.

Ligeti once wrote in an annotation that his method of composition was improvisation: he put all ten fingers on the

piano and imagined music, his fingers retained a mental image of that music, and then he began playing. Of course, this was just a starting point, and the final result could be very different. The Études were the fruit of the entire intellectual arsenal at Ligeti's disposal, sources of which included the études of Conlon Nancarrow, the micropolyphony of the African Pygmies, medieval and Renaissance music, Balinese gamelan, Bill Evans and Thelonious Monk as well as an interest in mathematics, chaos theory, fractals, geometry, Escher's drawings and the ideas of Borges and Carroll.

According to the English pianist Danny Driver, the *Fanfares* étude presents the archetype of major and minor fanfares, which layer over ostinato *aksak* rhythms (a term borrowed from the court music of the Ottoman Empire and characterised by two- and three-part cells arranged in various combinations). Are these Bartókian rhythms or echoes of Latin American salsa, asks Driver.

The étude titled *L'escalier du diable* is a toccata with ascending and descending passages (Escher?) posited beside bell-like episodes. Here, Driver sees the spiral phenomenon found in nature (shells, sunflower seeds, galaxies, etc.) as well as the important tritone interval, which was a sign of darker forces in the music of earlier times.

Ligeti dedicated both études to the notable German pianist Volker Banfield.

SAY

The eminent Turkish pianist and composer Fazıl Say used the song *Kara toprak* (meaning 'black earth') by the beloved and immensely popular Turkish songwriter Veysel (1894–1973) as a springboard for his composition *Black Earth*.

Veysel belonged to the Alevis tradition, a less dogmatic branch of Islam rooted in the mystical teachings of Muhammad's son-in-law Ali. Blind since childhood, he listened to folk music with his family and friends and, encouraged by his father, began to play the stringed instrument known as the *bağlama* or *saz*. According to the annotation to Say's composition, Veysel later studied poetry and spent his life travelling from village to village as an aşık (or *ashik*, a 'singer-poet/bard'), eventually becoming a symbol of Turkish culture.

In the song chosen by Plešanovs, Veysel speaks of the earth as the source of all goodness. If one works the land and cares for it, it will provide meat, milk, bread, fruit, shelter and a foundation under one's feet; in short, the earth is the beloved that never betrays, the only one that can ever be fully trusted, to the very end of one's days.

At the beginning and end of the composition, Say imitates the sounds of the *saz*, while in the extended middle section he indulges in his characteristic cocktail of different piano styles. This piece for piano is paired with a poem by Liāna Langa, who is one of Latvia's most prominent poets of the turn of the 20th/21st century, the author of five collections of poems and a multiple winner of the Poetry Days Prize and the Annual Literature Award as well as a publicist and politician.

"The muffled sounds in the opening and closing of Say's piece remind me of the timbre of Langa's voice. In 2018, the artist and thinker Bernard Sordet visited Riga and Talsi with an exhibition and intellectual meditation. I was part of a small group of like-minded people who participated in this meditation with music and poetry; Langa read poetry, and that's how we became acquainted."

Langa wrote this particular poem sometime in the first decade of the 21st century, when she had received a European scholarship and chose Vienna and an artists' residency in a small Romanian village called Cetate as sources for refreshing her creative impulses. The village is located on the banks of the Danube River on the border with Bulgaria, and Langa recalls that she wrote the poem "in a lonely, fantastic place – a converted riverboat station on the Danube surrounded only by clearings with flocks of sheep and Gypsies". On the way back, she was waylaid at the Bucharest airport because "there was a snowstorm, and it was a little hell". For Plešanovs, this memory called to mind the Covid-19 lockdown, which accompanied the making of this album like an inevitable shadow.

LEIMANE

Linda Leimane's arrival on the cultural scene was quick and brilliant – many will remember her symphonic opus *Panel No. 5*, which was performed in 2013 by the Academy of Music Orchestra and conductor Andris Vecumnieks and announced the birth of a new star in the sky of music. Spiritually, Leimane is an extremely independent being, one into whom all the freshness of Latvia's wildflowers has flowed and melded with the distant lights of the gleaming heavenly bodies in the unfathomable Universe. Her music is physically pleasing, attractive to the ear, and something a listener must surrender to.

On her website, Leimane refers to the physicality of her sonic language, mentioning also concepts such as gesture, sculpture and smell. Her oeuvre includes music for orchestra, large ensembles, chamber ensembles and soloists in electroacoustic projects. She experiments in electronic music and enjoys collaborating with artists from other media. Leimane's music can be heard in the Baltic states, western Europe, Scandinavia and Australia and has received awards in national and international competitions.

"Leimane shyly came up to me in the Academy of Music café and offered me to perform her work *Les flexibles*. At the time, I didn't know what I was signing up for, but the piece consumed me from the very first passage. I also felt that there may have been a glass of absinthe on Leimane's table when she was composing it; she was studying Lyon at the time. When I asked her if that was the case, she did not deny it."

Leimane herself comments: "The main material for *Les flexibles* came from improvising on an out-of-tune piano in a bathhouse and pondering about the sensually vibrant bodies in Auguste Rodin's sculpture *The Gates of Hell*, and also from contemplating about the static and dynamic, about vitality and machine-like apparatuses."

Like several other works by Leimane, *Les flexibles* placed first in the Pēteris Vasks Foundation Young Composers Competition. This took place in 2012, with Vasks stating: "There was no doubt about the first prize – Leimane's score is a joy to hold in one's hand! It's masterfully written and well crafted; everything has been thought of."

lmic.lv/leimane

MESSTIAEN

Regarding *Le baiser de l'Enfant-Jésus* (movement XV of the magnificent cycle *Vingt regards sur l'Enfant-Jésus*), Olivier Messiaen said: "The little Jesus is with us at every Holy Communion; he lies near the door, and then at one point he opens the door to the garden and approaches us in a shaft of brilliant light to kiss us."

At the end of May 2020, theatres and concert halls slowly reopened after the lifting of the pandemic lockdown. Plešanovs' solo concert titled *Changing Textures* took place in the Small Hall of the GORS Embassy of Latgale in front of an in-person audience seated in a socially distanced seating arrangement, with many more watching a livestream at home in front of their screens.

Poet Anna Rancāne was among the lucky twenty-four listeners to get a seat in the hall: "I hadn't had any closer contact with Messiaen's music before, but Plešanovs' performance of *Le baiser de l'Enfant-Jésus* left a deep impression."

"In autumn 2020, I took part in Rancāne's anniversary performance titled *Latgale Fresco* and completely fell in love with her texts and her essence as a person. I had already earlier wondered who could speak about Messiaen through poetry. I thought maybe I'd look for something in French, but then at one moment it all clicked, and I realised Rancāne, with her sense of Latgale, might be the one. I don't have a direct connection with Latgale myself, but in recent years this region of Latvia, its people and their culture have resonated strongly with me. In addition, this album was recorded at the 'Gors' Embassy of Latgale – I lived in the town of Rēzekne for a whole week."

Rancāne is one of Latvia's most notable poets. She has published nine collections of poems, writes in Latvian and Latgalian, is a symbol and soul of Latgalian culture, and writes not only poetry but also screenplays, libretti, stage mysteries, plays and biographical books. She is an Officer of the Order of the Three Stars, Latvia's highest civilian order. She has also received the Veidenbaums Prize, the Aspazija Prize, the Boļuks Latgalian Culture Award and the Annual Literature Award.

The vibrations of Catholic Latgale and Messiaen's music are close indeed – in Rancāne's poem, birth and departure become one, the eyes of deceased friends open to infinity, and a person's strength lies in the gaze of the little Jesus towards the unknown.

VASKS

In 1980, Pēteris Vasks composed *White Scenery* for piano, which he dedicated to his friend and colleague Imants Zemzarīs (whose work is represented on this album by *Textures*). A year later, his *Autumn Music (Quasi una sonata)* was published. In 1995, he composed *Spring Music (Quasi una sonata)*. In the winter of 2008–09, he finished the score for the missing season, namely summer. Vasks encourages musicians to perform the parts of the *Seasons* cycle separately, but if they are performed together, then only in a certain order. Plešanovs has also included the whole cycle in his programmes on several occasions.

Vasks has commented: "I once wrote the music for Ansis Bērziņš' animated film *White on Both Ends, Green in the Middle* (1977). I composed *White Scenery* a few years later. It's possible that the film served as the first impulse for my sonic reflections on the cycle of the year. For me, too, the year begins and ends with the colour white."

"That winter turned out to be so clean, so white. Every year should begin like that, by engaging in better actions and thinking better thoughts. Just imagine – a January morning, snow covers all that is dirty, and the whole year lies ahead of us. White and tranquil, cleansed of everything. Here are two sound images that complement each other. It feels like it could go on forever. Without any changes."

"At the *Sansusī* open-air festival in rural Latvia in 2016, Sergej Timofejev read his texts in the forest at 2 a.m., and I tried to improvise something to accompany him. Remembering this experience, I decided to set Vasks' *White Scenery* alongside the fragility and ache of Timofejev's poetry."

Timofejev remarks: "White Scenery is a very powerful and profound piece. And I don't really have much more to add, because the poem is about exactly the same thing: about the silence between sounds, about a different tempo, about the fact that everything has an echo, and that echo resounds even if we don't perceive it. Regarding the pianist mentioned in the poem – I don't think there's a specific prototype for him. He is, so to speak, a собирательный образ [a fictitious character composed of several features]."

Timofejev is a Latvian poet who writes in Russian. He has authored seven books. Together with Alexander Zapol, Artur Punte, Zhorzh Uallik and Vladimir, he founded the *Orbita* text group in 1999, which focuses on literature, book publishing (in Russian and Latvian) and junctures between the arts: video poetry, multimedia projects, etc. He is currently the editor of the Russian version of *Arterritory.com*. Timofejev also translates lyrics and wrote the libretto for the opera *Mikhail and Mikhail Play Chess* by Kristaps Petersons as well as the opera *Contact* by Edgars Mākens. He also initiates literary and multimedia projects.

In the summer of 2018, *Orbita* released Timofejev's bilingual poetry collection titled *Reply*, which includes a poem about morning in a land of introverts. At the 2018 London Book Fair, Latvia was the guest of honour and presented itself as a land of introverts, a campaign initiated by advertising specialist Una Rozenbauma.

lmic.lv/vasks

RACINSKIS

Edgars Raginskis says: "I've intended *Small Electronic Music* for piano as a reflection on the drum-and-bass, techno and dubstep genres of electronic music, which have been popular over the past decade. In his *Warsaw Triptych* cycle from the 1970s, composer Imants Zemzarīs explored rock music for piano, and I'm similarly convinced that this is a great instrument for the illusions and allusions of electronica."

Little Electronic Music was commissioned by the Pēteris Vasks Foundation and premiered at the Spīkeri Concert Hall in Riga in the spring of 2012, with Liene Circene at the piano.

"When I heard this piece, I wanted to shake my hair along to the rhythm. The piece mesmerised me in a positive trance."

Raginskis is a composer, music reviewer, cultural journalist and researcher of Soviet censorship. He is the voice of Latvian Radio 3 *Klasika* and the face of culture news on Latvian Television. He is also one of the few who search for and find meeting points between philharmonic and non-academic values and successfully weave them into his creative work. He has written piano music, choral music, solo songs, song cycles, a few extended vocal-instrumental works and some orchestral music. He has composed extensively for theatre productions and has worked closely with director Valters Sīlis.

lmic.lv/raginskis

PLEŠANOV

"Mushroom Rhapsody is my first and only publicly performed composition, but I wouldn't want people to now start calling me a composer. At the Arena festival in 2012, there was a concert called *Cage Night*, and there I played it for the first time, as a tribute to John Cage – music for audio recording and piano."

"Some time ago, a friend of mine told me that Cage had been an active mushroom hunter and researcher. I also remember Cage saying that mushroom spores can vibrate and exhale sounds, and that everything around us has a sound of some sort. Actually, my composition has little to do with mushrooms, although maybe in the first part of the piece they might be hallucinogenic mushrooms."

"While listening to Cage's music, I came across *Dream*, which he wrote in 1948 for solo piano, and I found its melody very special and intimate, so it permeates my piece."

The attentive listener will hear that the composition combines two layers of piano sounds – an ordinary piano and a pre-recorded prepared piano.

Regarding mushrooms, Plešanovs collaborated with Inga Žolude, a deeply observant writer with particularly supple language and subtle feeling. She has published five novels and two collections of short stories. She has also written for children and is a winner of the prestigious European Union Literature Prize.

"I met Žolude in connection with the composer Emīls Dārziņš (1875–1910) and her long story *1904: Valse mélancolique*, which was published in 2018. We both took part in an event at the Jānaskola school in Dārziņš' hometown. After Žolude wrote a text for my composition, the Latvian mycological society invited us to participate in a public online conversation about John Cage. She had done a lot of research and had bought and studied several books on mushrooms that had also inspired Cage.

"Žolude arrived at the recording session for the poetry reading with a little music box. She turned the cylinder as she spoke, and the music box played its melody, but we couldn't figure out what song it was. How could one not make an allusion to Cage's music for toy pianos?"

In her text, Žolude invokes the mushroom rain promised by the *I Ching*, or *Book of Changes*. Living in a land where lakes can be summoned to earth from the sky, we Latvians believe in the mushroom rain. Cage, too, always believed everything the *I Ching* told him. Take it with you when you go mushroom picking. Mushrooms are everything, and everything is mushrooms. We recall that Lenin, too, was a mushroom. I am the wood blewit, the honey fungus, the old man of the woods, the velvet shank, the meadow mushroom, the lawyer's wig, the olive oyster, the black morel, the yellow morel and also the wine cap stropharia, the humpback, the milk cap, the sheep polypore... I am.

Orests Silabriedis

I am **Rihards Plešanovs**. I was born in the northern Latvian town of Gubene and began my exploration of music there as well, later continuing it in Cēsis, Riga, Hannover and many other places.

I am a pianist and piano teacher. I play in the *Quadra* Piano Quartet and the *Arcandela* multi-style ensemble. As a soloist, I perform with *Kremerata Baltica*, *Sinfonietta Riga*, the Liepāja Symphony Orchestra and the Latvian National Symphony Orchestra (LNSO); I also collaborate with the Latvian Radio Choir. I have given solo concerts in Switzerland, Italy, France, the Netherlands, Portugal and elsewhere.

I was a finalist in the 2017 Jāzeps Vītols International Piano Competition.

As a soloist, I have also taken part in the *Sānsusī* festival in Aknīste, the LNSO Summer House Festival, the Cēsis Art Festival, etc.

I have premiered new works by Jēkabs Jančevskis, Anitra Tumševica, Linda Leimane and other Latvian composers. I regularly record for theatre productions and films. I collaborate with saxophonist Kārlis Auziņš, vibraphonist Jānis Fedotovs, double bassist Oskars Bokanovs, baritone Armands Siliņš and other musicians.

lmic.lv/plesanovs

Neviens no mums nav gluži pasaulei atvērta grāmata, taču Rihards Plešanovs ir sevišķi noslēpumains cilvēks. Ne jausmas, vai viņš pats jūt, kā sarunu laikā viņa acis mēdz ilgstošām uzkavēties pie kāda no sarunbiedriem, un tas ir tāds mežaputna nekustīgais, vērigais skatiens, un tad gribas uzzināt, kas īsti noteik Riharda smadzenu kambaros.

Ar šo rindkopu varētu arī nesākt, taču pirmajam soloalbumam izvēlētās mūzikas saraksts ne jau nu gluži dod atbildes, tomēr kaut kādā ziņā labāk jauj sajust, kas ir cilvēka Riharda Plešanova kodols, un par šādiem albumiem vienmēr sevišķs prieks.

Albuma satura aizmetnis ir Ligeti un Mesiāna opusi, un no tiem atvasinājušās pārējās sastāvdajas.

"Diezgan ilgi lauziju galvu, kā virknēt skaņdarbus, lai būtu sajūta, ka tie izriet cits no cita."

Mūzikai Rihards meklē lēni un mierīgi. Savureiz ausi piesaista kaut kas, ko spēlē kāds cits. Šajā tvarā likti vairākus gadus repertuārā nogulsnējušies darbi, un tiem līdzās kārtoti četri dažādu dzejnieku dzejoji (visi četri dzimuši viena gadīsimta ceturkšņa laikā).

"Dzejas iekļaušana ir impulsīva ideja – gribējās pievienot vēl kaut ko. Ne jau tā, ka kaut kas būtu trūcis, bet es vēlējos iziet no akadēmiskā formāta un atrast vēl kādu satura šķautni."

Ar izvēlētajiem dzejniekiem Rihardam bijusi iepriekšēja radoša sadarbiņa.

"Katram iesūtīju skaņdarbu, kas seko pēc dzejas, un, domājot par šo, nēmu vērā katra autora unikālo balsi un lasīšanas īpatnības. Vēlējos, lai dzeja klūst par mūziku un izveido rituālu tiltu uz nākamo skaņdarbu."

ZEMZARIS

Imants Zemzaris ir latviešu mūzikas cildēnais eremīts un mūzikas aprakstniecības aristokrāts. Cilvēkiem labi saprotamas, bet arī gana daudzveidīgas mūzikas autors. Darbu sarakstā: padaudz klavierdarbu un instrumentālās kamermūzikas, vairāki izvērstas formas vokālinstrumentāli opusi, ērgelmūzikas un kormūzikas paraugai, vairākas simfoniskās partitūras, daudz rakstījis mūziku teātrim. Rakstījis briljantas esejas un recenzijas. Ciešāk pēta Latvijas mūzikas dīzgaru, ievērojamo simfoniju Jāni Ivanovu. Mēdz uzstāties kā solopianists un savu dziesmu atskanojumu koncertmeistar, veicis daudzus ieskanojumus.

70. gados Imants Zemzaris vienkop ar tuvu draugu, domubiedru Pēteri Vasku, Vilni Šmidbergu, Pēteri Plakidi un vēl vairākiem pēckara gados dzimušo komponistu paaudzes pārstāvjiem nāca ar laikmetīgākas un koncentrētākas mūzikas priekšlikumi. Kādā žurnāla *Mūzikas Saule* slejā Zemzaris sakā: "Vecmeistarū simfoniskais monuments šķita cienu rāisošs, taču atsveinātīs, tāls, anōmīns, ne visai aktuāls. Kādēļ izteikties tik gari, abstrakti, vispārināti, globāli? Mums bija svarīgi izpaust sevi momentānāk, reaktivāk, konkrētāk, personīgāk."

Zemzaris tādara arī savā klaviermūzikā, kur vairāki no paraugiem kļuvuši par repertuāra hitiem. Kādā intervijā Zemzaris piekrit žurnālistei, kai vienā otrā savā opusā savulaik uzaustījis arī minimālisma tehniku kā domāšanas veidu, vismaz fragmentāri, un tad nu pie tiem varot skaitīt arī *Faktūras* klavierēm, kas dzimušas no politiskā viedokļa stagnātīskā (tobrīd ir nevis neatkarīga, bet no Padomju Savienības pilnībā atkarīga Padomju Latvija), toties no radošā skatpunkta triumfejoši auglīgā laikā (padomju periods vēl gaida kārtīgu pētišanu un aprakstīšanu).

lmic.lv/zemzaris

LICETI

Ģerģs ir viena no 20. gadsimta izcilākajām personībām mūsdienu klasiskajā mūzikā, un viņa devums ir viena no augstākajām vīrsotnēm, kādās vispār jelkā pacēlies radošais cilvēks. Ligeti spejā mikroskopiskas detaļas savit plāšā un viendibā skaniskā ainavā ir ārkārtēja: sīkumi pazūd, tos redz tikai partitūrā iegrīmusi acs. Mēs dodamies valdzinoši bezgalīgā klejojumā, kura celvedis ir valodā tiešs un paskars, izdomā neticami dāsns, mūzikā pēc vajadzības ironiski ciniisks vai rāmu skaistumu meklējošs skanumeistar.

Ģerģa Ligeti *Etīdes* klavierēm radijs vīrs, kurš pats nebija slavens kā nepārspējams pianists. Viņš sāka spēlēt tikai agrinos padsmīt gados, trīsdesmit gadu vecumā sacerēja *Musica ricercata* un pēc tam klaviermūzikai pievērsās tikai 70. gadu otrajā pusē, un trijās burtnīcās sadalītās etīdes ir vēlino gadu veikums, tapis no 1985. līdz 2001. gadam. Slimības dēļ visas ieceres komponistam neizdevās īstencēt.

Kādā anotācijā Ligeti teicis, ka viņa metode bijusi improvizēšana: uzliek visus desmit pirkstus uz klavierēm un iztēlojās mūziku, pirksti saglabā ūsīs mūzikas mentālo attēlu, un komponists sāk spēlēt. Protams, tas ir tikai aizmetnis, un rezultāts var būt pagalam atšķirīgs. Etīdēm kūmās stāvējis viss Ligeti rīcībā esošais intelektuālais arsenāls, kura avoti ir Konlona Nankarova etīdes, Āfrikas pigmeju mikropolifonija, viduslaiku un renesances mūzika, Bali gamelāns, Bils Evanss un Teleniuss Monks, interese par matemātiku, haosa teoriju, fraktāliem, geometriju, Ešera zīmējumiem, Borhesa un Kerola idejām.

Etīde *Fanfares* rāda mažora un minora fanfaru arhetipu, tā raksta angļu pianists Denijs Draivers, kas slānojas pāri ostinētiem aksaka ritmiem (termiņs aizgūts no Osmanu impērijas galma mūzikas, un to raksturo dažādās kombinācijās kārtotas divdaļu un trīsdaļu šūnas). Bartoka ritmi vai Latīnamerikas salsa – jautā Denijs Draivers.

Etīdē *L'Escalier du diable* ir tokāta, kur līdzstatītas augšupejošas un lejupejošas pasāžas (Ešers?) un tādas kā zvanu epizodes. Denijs Draivers te saskata dabā sastopamo spirāles fenomenu (gliemežvāks, saulespuķes sēklas, zvaigžņu galaktikas u. tml.), un būtisks ir tritona jeb triju toņu intervāls, kas senāku laiku mūzikā bija tumšāku spēku zīme.

Abas etīdes veltītas ievērojamam vācu pianistam Folkeram Banfieldam.

SAJS

Par atspērienu savai kompozīcijai *Black Earth* ievērojamais turku pianists un mūzikas autors Fāzils Sajs nēmis iemīlota un nemēr populāra turku dziesminieka Veisēla (Veysel, 1894–1973) sacerēto dziesmu *Kara toprak* (*Melnzeme*).

Dziesminieks jeb āsiks Veisēls piederēja pie islāma atzara alevisma, kas saknējas mistiskā sekošanā Muhameda znota Ali idejām un, kā stāsta, esot mažāk dogmatiski, pieņemot savu garīgā vadītāja norādes dzīvei. Veisēls kopš bērnības bija nerēdzīgs, gimenē un tās draugu lokā klausījās tautasmūziku un, tēva pamudināts, sāka spēlēt strinkšķināmo instrumentu sazu jeb bālamu; vēlāk Veisēls studēja dzeju un dzīvi vadīja, ceļojot no ciematā uz ciematu, ar laiku kļūstot par Turcijas kultūras simbolu, tā teikts Saja opusa anotācijā.

Pianista izvēlētajā dziesmā Veisēls runā par zemi kā visa labuma avotu – ja apstrādāsi to un rūpēsies par to, zeme dos tev galu, pienu, maizi, augļus, patvērumu un pamatu zem kājām, vienvārd, tā ir miljotā, kas nekad nepievils, un vienīgā, kurai jekkad iespējams uzticēties līdz galam.

Opusa ievadā un noslēgumā Fāzils Sajs atdarina saza skānas, savukārt izvērstajā vidusdaļā labprāt laujas dažādu klavierspēles stilu kokteilim, kas vijam raksturīgs. Ar šo klavierdarbu liķts pāri dzejolis, kura autore ir Liāna Langa – viena no Latvijas 20./21. gadsimta mijas ievērojamākajām dzejniecēm, piecu dzejoju krājumu autore, Dzejas dienu balvas un Literatūras galabalvas vairākkārtēja ieguvēja, arī publiciste un politiķe.

"Saja skaņdarba ievada un noslēguma slāpētās skaņas man asociējas ar Liānas balsis tembru. 2018. gadā Rīgā un Talsos ar izstādi un intelektuālo meditāciju viesojās mākslinieks un domātājs Bernārs Sordē. Bijām maza domubiedru grupiņa, piedalījāmies šajā meditācijā ar mūziku un dzeju, Liāna lasīja pantus, un tā mēs iepazināmies."

Liānas Langas izvēlētās dzejolīs tapis kaut kad 21. gadsimta pirmajā desmitgadē, kad dzejniece bija saņēmusi Eiropas stipendiju un par dailrades impulsu atsāvīdzināšanas avotiem izvēlējās Vīni un mākslinieku rezidenci mazā Rumānijas ciemā, ko sauc Četate. Ciems atrodas Donavas krastā pie robežas ar Bulgāriju, un Liāna Langa atceras, ka "dzejolīs tapis vienītā, fantastiskā vietā – pārbūvētā upes kuģu stacijā pie Donavas, kur apkārt tikai klajumi ar aitu bariem un cīgāni". Atpakaļceļā dzejniece iespriežas Bukarestes līdostā, jo "sākās sniegputenis, tā bija mazā élite", un šis atmirstāts Rihards Plešanova smadzenēs saslēdza paralēli ar Covid-19 iespaidā noteikto mājsēdi, kas ir šī albuma tapšanas neizbēgama ēna.

LEIMANE

Linda Leimane uzausa strauji un spoži – daudziem būs atmiņā Lindas simfoniskais opuss *Panel no. 5*, kas Mūzikas akadēmijas orkestra un diriģenta Andra Vecumnieka lasījumā 2013. gadā pavēstīja jaunas zvaigznes dzīmšanu pasaules mūzikas debesīs. Linda ir garīgi neatkarīga būtne, viņa, liekas, saplūdusi visa Latvijas plavuziedu svāigme un sakusuri ar neaptveramā Visuma spīdīgo ķermenē tālinajām gaismām. Lindas mūzika ir fiziski patīkama, tā pievelk ausi, tai ir jālaujas.

Mājaslapā pati komponiste norāda uz savas skānuvalodas fizikalitāti, un vēl tur parādās tādi jēdzieni kā žests, skulptūra, smarža. Darbu sarakstā: mūzika orķestrim, lieliem ansambljiem, kameransambljiem un solistiem elektroakustiskos projektos. Linda eksperimentē elektroniskajā mūzikā un sadarbojas ar citu mediju māksliniekiem. Vīnas mūzika skan Baltijas valstīs, Rietumeiropā, Skandināvijā un Austrālijā. Darbi saņem godalgas nacionālos un starptautiskos konkursos.

"Linda kautriģi pienācā man klat Mūzikas akadēmijas kafejnīcā un piedāvāja iestudēt viņas darbu *Les flexibles*. Tobrīd nezināju, uz ko parakstos. Skaņdarbs mani ierāva sevī jau no pirmās pasāžas. Jutu arī to, ka uz komponistes rakstāmgalda, iespējams, bijusi absinta glāze, tolaik viņas studijas bija saistītas ar Lionu. Kad Lindai jautāju, vai tā bija, viņa to nenoliedza."

Linda Leimane par opusu: "Les Flexibles galvenais materiāls radās, improvizējot atskanojušās klavieres pirtinā un aizdomājoties par Ogista Rodēna jutekliski dzīvīgajiem ķermeniem viņa skulptūrā *Elles vārti*, arī par statiskumu un dinamiskumu, par dzīvīgumu un mašinēriju."

Tāpat kā vairāki citi Lindas opusi, arī *Les flexibles* saņēma I vietu Pētera Vaska fonda rīkotajā jauno komponistu konkursā.

Tas notika 2012. gadā, un Pēteris Vasks teica: "Nebija nekādu šaubu par pirmo vietu – Lindas partitūru ir prieks turēt rokā! Tā ir meistarīgi uzrakstīta, labi izstrādāta; par visu ir padomāts."

lmic.lv/leimane

MESIĀNS

Par sava grandiozā klaviersiklī *Divdesmit skatienu uz mazo Jēzu XV daļu Mazā Jēzus skūpstis* Olivēj Mesiāns saka: "Ik Svētā Vakarēdienā reizē mazais Jēzus ir ar mums – viņš gul tuvu durvīm un tad vienā brīdī atver durvis uz dārzu un spožas gaismas starā tuvojas, lai noskūpstītu mūs."

2020. gada maija beigās teātri un koncertzāles pamazām atkal vēra durvis, cilvēki sēdēja izklaidus, lielākā auditorija bija pie tiešraju ekrāniem, un Latgales vēstniecības GORS Mazajā zālē notika Riharda Plešanova solokoncerts *Mainīgās faktūras*.

Dzejnice Anna Rancāne bija viena no laimīgajiem 24 klausītājiem, kas tika pie sēdvietas zālē: "Iepriekš ar Mesiāna mūziku nebija ciešķa kontakta, bet Riharda spēlētais *Mazā Jēzus skūpstis* atstāja dzīļu iespaidu."

"**2020. gada rudeni piedalījos Annas Rancānes jubilejas izrādē *Latgales freska* un ārkārtīgi iemīlējos viņas tekstos un viņas cilvēciskajā būtībā. Tiku jau agrāk domājis, kurš gan dzejā varētu runāt par Mesiānu, bija doma meklēt kaut ko francisku, bet tad vienā brīdī – klikšķis, ka tā varētu būt Anna ar savu *Latgales sajūtu*. Man pašam ar Latgali nav tiešas saiknes, taču beidzamos gados manī spēcīgi rezonē šis novads, Latgales cilvēki un viņu kultūra. Starp citu, šis albums tapa *Latgales vēstniecībā GORS* – veselu nedēļu dzīvoju Rēzeknē."**

Anna Rancāne ir viena no Latvijas izcilākajām dzejniecēm, deviņu dzejoloju krājumu autore, raksta latviski un latgaliski, rada ne tikai dzejolus, bet arī scenārijus, libretus, skatuviskas mīstērijas, lugas un biogrāfiskas grāmatas, ir Latgales kultūras simbols un dvēsele. Triju Zvaigžņu ordeņa virsniece. Saņēmusi Veidenbauma prēmiju, Aspazijas balvu, Latgaliešu kultūras gadabalu *Boņuks* un Literatūras gadabalu.

Katoliskās Latgales un Mesiāna mūzikas vibrācijas ir tuvas – Annas dzejolī piedzīmēšana un aiziešana top viens, bezgalībā veras mirušo draugu acis, un tavs stiprinājums ir mazā Jēzus skatiņā uz neizzināmo.

VASKS

1980. gadā Pēteris Vasks komponēja klavierdarbu *Baltā ainava*, ko veltīja draugam un domubiedram Imantam Zemzarim (kura dailīradi šajā albumā pārstāv *Faktūras*). Gadu vēlāk top *Rudens klaviermūzika* (*Quasi una sonata*). 1995. gadā dzīmst *Pavasara klaviermūzika* (*Quasi una sonata*). 2008.–2009. gada ziemā Vasks pieļē punktu partitūrai, kurā zīmēts trūkstošais gadalaiks – vasara. Tā izveidojas cikls *Gadalaiki*, kura daļas komponists vēlē atskanot arī katru atsevišķi, bet, ja visas kopā, tad tikai noteiktā secībā, un arī Rihards Plešanovs vairākkārt iekļāvis savās programmās visu ciklu.

Pēteris Vasks saka: "Savulaik rakstīju mūziku Anša Bērzina animācijas filmai *Abi galī balti, viducis zalš* (1977). Dažus gadus vēlāk tapa *Baltā ainava*. Iespējams, filmiņa bija pirmsāk impuls manām skaniskajām pārdomām par gada apriti. Arī man gads sākas un beidzas ar balto krāsu.

Un tā ziema iznāca tāda tīra, balta. Katram gadam tā būtu jāsākas, darot labākus darbus, domājot labākas domas. Iedomājieties – janvāra rīts, visu netīro sedz sniegs. Un mums priekšā viss gads. Baltums un klusums, attīrīts no visa. Te ir divi skaņi – tāls, kas viens otru papildina. Tāda sajūta, ka tas viss varētu turpināties bezgalīgi. Neko nemainot."

"**2016. gada Susējas brīvdabas festivālā *Sansuši Sergejs* divos naktī mežā lasīja savus tekstu, un es tur mēģināju kaut ko improvizēt. Atceroties šo piedzīvojumu, sagribējās Vaska *Balto ainavu* salikt kopā ar Sergeja dzejas trauslumu un smeldzi."**

Sergejs Timofejevs saka: "Baltā ainava ir loti spēcīgs un dzīlš gabals. Un vairāk man īsti nav ko piebilst, jo dzejolis ir tieši par to pašu: par klusumu starp skaņām, par citu tempu, par to, ka visam ir atbalss un tā skan, pat ja mēs to nenojaušam. Un tas dzejoli piesauktās pianists – tam konkrēta prototipa laikam nav, tas ir, tā teikt, собирательный обра́з [no vairākām pazīmēm salikts fiktīvs tēls]."

Sergejs Timofejevs ir Latvijas dzejnieks, kas raksta krieviski. Septiņu grāmatu autors. Kopā ar domubiedriem Aleksandru Zapolu, Artūru Punti, Žoržu Ualliju un Vladimīru Svetlovu 1999. gadā izveidoja tekstgrupu *Orbīta*, kurās uzmanības lokā

ir literatūra, grāmatu izdošana (krieviski un latviski) un mākslu saskare: videodeja, multimedīāli projekti u. tml. Patlaban portāla artterritory.com krievu versijas redaktors. Tulko dziesmu tekstu Kristapa Pētersona operas *Mihails un Mihails spēlē šahu* un Edgara Mākena operas *Kontakts* libreta autors. Iinicē literārus un multimedīālus projektus.

2018. gada vasarā teksta grupa *Orbīta* laida kļajā Sergeja Timofejeva dzejas bilingvālo krājumu *Replika*, kurā iekļauts dzejolis par introvertu zemes ritu. 2018. gada Londonas grāmatu tirgū Latvija bija goda viesvalsts un, pēc reklāmistes Unas Rozenbaumas ierosmes, prezentējās kā introvertu zeme.

lmic.lv/vasks

RACINSKIS

Edgars Raginskis saka: "Klavierdarbu *Maza elektroniskā mūzika* esmu ieceļējis kā refleksiju par pēdējā desmitgadē populārajiem elektroniskās mūzikas žanriem *drum'n'bass*, *techno* un *dubstep*. Savulaik, 70. gados, komponistam Imantam Zemzarim ciklā *Vāršavas triptihs* interesanta šķita rokmūzika klavierēm, un arī manī mājo pārliecība, ka šis ir lielisks instruments elektronikas ilūzijām un alūzijām."

Mazu elektronisko mūziku Edgaram Raginskis pasūtināja Pētera Vaska fonds, un darba pirmsatsaukums notika Spīķeru koncertzālē 2012. gada pavasarī, pie klavierēm bija Liene Circene.

"**Kad izdzirdēju šo skāndarbu, gribējās ritmiski purināt matus. Skāndarbs mani valdzināja ar pozitīvu transu.**"

Edgars Raginskis ir komponists, mūzikas apskatnieks, padomju cenzūras pētnieks, kultūras žurnālists. Latvijas Radio 3 *Klasika* balsīs un Latvijas Televīzijas kultūras ziņu seja. Viens no retajiem, kas veiksmīgi meklē un atrod filharmonisku un neakadēmisku vērtību satikšanās punktus un sekmīgi ieauž tos savā dailradē. Rakstījis klaviermūziku, kormūziku, solodziesmas, dziesmu ciklus, ir daži izvērtākas formas vokālinstrumentāli darbi un kādi orķestra mūzikas paraugti. Daudz komponējis teātra izrādēm, ciešā sadarbība ar režisoru Valteru Sili.

lmic.lv/raginskis

PLEŠANOVS

"**Sēnu rapsodija ir mana līdz šim vienīgā publiski rādītā kompozīcija, taču es negribētu, lai kāds tagad sauktu mani par komponistu. 2012. gada festivālā *Arēna* bija koncerts *Keidža nakts*, un tur es to pirmoreiz nospēlēju kā veltījumu Džonam Keidžam – mūzika skaņuleitei un klavierēm.**

Kāds draugs man jau kaut kad pasen izstātīja, ka Keidžs bijis aktīvs sēnotājs un sēnu pētītājs. Man palicis prātā arīdzanā Keidža teiktais, ka arī sēnu sporas spēj vibrēt un izvest skaņas un katrai lietai ap mums piemīt kāda skaņa. Patiesībā ar sēnēm manā darbā maz sakara, varbūt skaņdarba pirmajā posmā tās varētu būt halucinogēnās sēnes.

Klausoties Keidža mūziku, sastapos ar 1948. gadā rakstīto Dream klavierēm solo, un tajā izmantotā melodija man likās loti īpaša, intīma, tāpēc tā caurvij manu skaņdarbu."

Vērīgs klausītājs dzirdēs, ka te ir divu klavierskaņu slāņu savienojums: dzirdam parastas klavieres un iepriekš iesciņotas sagatavotas klavieres.

Saistībā ar sēnēm Rihards aicināja uz sadarbību rakstnieci, sevišķi lokanas valodas īpašnieci, dzīļi vērojošo un smalki jūtōšo Ingu Žolodi. Inga ir piecu romānu un divu stāstu krājumu autore, prestižās Eiropas Savienības Literatūras balvās ieguvēja, rakstījusi arī bērnīm.

"**Ar Ingu iepazināmies saistībā ar Emīlu Dārziņu un viņas garstātu 1904. *Melanholiskais valsis*, kas nāca klajā 2018. gadā. Toreiz mums bija pasākums Dārziņa dzimtajā Jāņaskolā. Kad Inga bija radījusi tekstu manam skaņdarbam, Mikologu biedrība mūs uzaicināja padalīties publiskā tiešsaistes sarunā par Džonu Keidžu. Inga bija pamatīgi iedzījinājusies – sapirkusi un izstudējusi vairākas grāmatas par sēnēm, kuras bija iedvesmojušas arī Keidžu.**

Uz dzejas lasījuma ierakstu Inga bija atrākusi ar spēļu lädīti – runāja un grieza to lädīti, un tā lädīte skanēja, bet konkrētu dziesmu toreiz neizdevās atšifrēt. Kā lai te nevelk alūziju ar Keidža mūziku rotaļklavierēm?"

Savā tekstā Inga piesauc sēnu lietu, ko sola *Pārmaiju grāmata*. Dzīvodami zemē, kur no debesīm var piesaukt uz zemi ezerus, mēs ticam sēnu lietum. Arī Džons Keidžs vienmēr ticeja visam, ko viņam teica *Pārmaiju grāmata*. To nem līdzi arī tad, kad iet sēnot. Sēnes ir viss, un viss ir sēnes. Arī Ļeņins, kā atceramies, bija sēne. Es esmu kālā aplocene, parastā celmene, melnā zvīnbeka, samtainā ziemene, lauka atmatene, porcelāna tintene, vēlā pundurkamolene, augstais lācpurns, parastais lācpurns un vēl arī virpaineite, gailenie, laktārija, aitpiepe... Es esmu.

Orests Silabriedis

turpināju Cēsīs, Rīgā, Hannoverē un vēl daudz kur.

Esmu pianists un klavierspēles pedagoogs. Spēlēju klavierkvertetā *Quadra* un daudzstilu ansamblī *Arcandela*. Kā solists uzstājos ar *Kremerata Baltica*, *Sinfonietta Rīga*, Liepājas Simfonisko orķestri un Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri (LNSO), sadarbojos ar Latvijas Radio kori. Man bijuši solokoncerti Šveicē, Itālijā, Francijā, Nīderlandē, Portugālē un citviet.

Esmu Jāzepa Vitola starptautiskā pianistu konkursa finālists 2017. gadā.

Kā solists esmu piedalījies *Sansusis* festivālā Aknīstē, LNSO festivālā *Vasarnīca*, Cēsu Mākslas festivālā u. c.

Esmu pirmatskaņojis Jēkaba Jančevska, Anitras Tumševicas, Lindas Leimanes un citu latviešu komponistu jaundarbus. Regulāri veicu ierakstus teātra izrādēm un kinofilmām. Sadarbojos ar saksofonistu Kārli Auziņu, vibrofonistu Jāni Fedotovu, kontrabasistu Oskaru Bokanovu, baritonu Armandu Silīnu un arī citiem.

lmic.lv/plesanovs

LĪĀNA LANCA

Skumju Brālis

ir rudens sārto bārdū noskuvis
starp palagu un segu rudzi digst
jau tāvū ziemas sapņu durvis paveras –
tur saskaitāmo kauli vietām nemainās

bet atnāks Skumju Brālis un tos saskaldīs

pie loga stāvi mazā viesnīcā
un vēro, kā pār pagalmu slāj sals
kā svētā tumsa aprīj upi tālumā
un atmīnai ar stundām saplūst balss

kad Skumju Brālis atnāks, vairāk sals

no savām mājām tu tik tālu prom
ka lidmašīnas turpu nelido
un pavēršas pret rietiem sapņa ass
tur liesmo mākonu un dienu sēnalas –

tās Skumju Brālis dziesmu vācelītē krās

vēl debesis kā sasists burvju trauks
tūlīt pie tevis lietus stīgas trauks
un mūzika kā maize piebriedis
tev mutē, kurā vārds kā kodes ēna trīs –

tad Skumju Brālis plaisirām tevī uzsmaidīs

Melancholy Brother

gone autumn's rusty beard
rye sprouts between the sheets
the door opens up to winter's dreams –
the math of bones is never changing there

yet Melancholy Brother comes to split them into pieces

in a small hotel you're standing by the window
and watching frost traverse the yard
and darkness swallow the river far away
and hours blend their voice with memory

when Melancholy Brother comes, you will get colder

so far away from home
that airplanes never fly there
the axis of your dreams leans westward
where the clouds and days lie tattered –

the Melancholy Brother will pick them up for songs

the sky is still a magic vessel broken
to you the strings of rain will hasten
and music then like bread will rise
inside your mouth where words are fluttering like moths –

and Melancholy Brother will then smile at all the cracks
and gaps inside you

Translation by Ieva Lešinska-Gaber

ANNA RĀNCĀNE

Bārnu sapyns

*

Japānas kirši vai zaķa pēdiņas sniegā...
Pavasarīs mūs pārbauda ar klusēšanu.
Labāk neiekliedzies un neaizbiedē
Taireni, kurš varbūt tev nolaidsies uz pleca,
Neiztraucē un neaizgaiņā
Sapni, kurā uz tevi raugās
Tavu mirušo acis,
atvērtas plaši,
Raugoties bezgalībā.
Smalkās stīgās iekārti šūpojas
Krusts un šūpulis, pārejot viens otrā,
Ievainojot viens otru un sarunājoties,
Šūpulis nočikst, drīz modisies Bērns,
Atvērs acis plaši un tajās būs nezināmais.

*

Vīšņu zīdi voi zača piedenis snīgā...
Pavasars myusu puorbauda ar klusiešonu.
Lobuok naīzaklīdz i naaizbīdynoj
Lepetnīku, kurs tev mož nūzalais iz placa,
Naiztraucej i naaiztronkoj
Sapynu, kurā iz teve verās
Tovu myrušūs draugu acis,
Atplāstys plaši,
Verūtīs bezgaleibā.
Smolkuos steiguos īkuorti leigojās
Krysts i šūpeljs, puorsamejūt vīns ūtrā,
Ivainojut vīns ūtru i sasarunojūt.
Nūceikst šūpela leiksts, dreīži prosamūss Bārns,
Attaiseis acis i tamuos byus naizzynomais.

Child's Dream

*

Japanese cherries or hare tracks in the snow...
Spring tries us with silence.
Don't cry out, don't scare off
The butterfly that may settle on your shoulder,
Don't disturb, don't chase away
The dream in which
The eyes of your dead look at you,
Wide open,
Staring into eternity.
Hanging on fine thread, swaying,
The cross and the cradle melt into each other,
Wound each other and converse.
The cradle creaks, soon the Child will awaken,
Opening wide his eyes and in them will be the unknown.

Translation by Ieva Lešinska-Gaber

SERCEJ TIMOFEJEV

Утро в стране интровертов

Негромко лает собака
на проезжающего на велосипеде.
Сдержанно портится погода
и рассыпается сарай.
Ночные птицы слегка критичны
по отношению к чудесам утра.
Солнце не может вспомнить,
до какой точки всходило вчера
и старается взять чуть ниже.
Дети просыпаются раньше всех
и читают свои книжки,
чтобы не будить взрослых.
Вода из крана льётся скромно,
не брызгает и почти сразу исчезает в стоке.
Еле-еле движутся тени ёлок и сосен.
Кто-то намазывает бутерброд тонким слоем
масла.
По радио «Классика» передают интервью
пианиста,
который на всё отвечает «да» или «нет».
Зато играет он очень точно,
с небольшими уверенными паузами.

Morning in a Land of Introverts

A dog softly barks
at a passing cyclist.
With restraint, the weather grows worse
and the barn falls apart.
Night birds are slightly critical
of the glories of the morning.
The sun can't remember
to what point it ascended yesterday
and aims slightly lower.
Children rise before everyone else
and read their books
trying not to wake the grownups.
Water pours modestly from the faucet
not splashing and disappearing in the drain almost at
once.
Shadows of firs and pines barely move.
Someone spreads butter in a thin layer on bread.
The Classics radio station airs an interview with a pianist
who answers every question with "yes" or "no".
Although he plays very precisely
with short, confident pauses.

Translated by Kevin M. F. Platt

INCA ŽOLUDE

Mushroom Rhapsody

Eju mežā pēc sēnēm. Bet dabūju klusuma
neiespējamību. Zari krakšķ paši no sevis.
Nenoteiktos intervālos iedziedas putni. Man zem
kājām sagatavota vesela pasaule.

Kā sagatavotas klavieres. Prepared piano. Plastic
bottles, screws, bolts, furniture bolts, long bolts,
eraser, rubber, nuts, medium bolts.

Je suis Clitocybe nuda
Je suis Armillaria mellea
Je suis Strobilomyces floccopus
Je suis Lactarius hygrophoroides
Je suis Flammulina velutipes
Je suis Stropharia rugoso-annulata
Je suis Cantharellus cinnabarinus
Je suis Albatrellus caeruleoporus
Je suis Agaricus campestris
Je suis Coprinus comatus
Je suis Cantarellula umbonata
Je suis Panellus serotinus
Je suis Morchella elata
Je suis Morchella esculenta
Je suis et je ne sais pas ma existence

Atbildes no Jidzjin grāmatas un paredzējums
par sēnu lietu. Tas līs arī ezerā. To šeit sauc par
Spogulezeru. Spiegelsee. Skanas pilieni astāj zīmes
uz ezera virsmas un partītūru lapām. Nenoteiktā
intervālā aizpeld zivis. Noteiktā intervālā izvietojas
skrūves, pudeles un dzēsgumijas. Airi plakšķ,
nesdamī laivu pāri ezeram it kā otrā krastā varētu
būt labākas sēnu vietas. Un tā tiesām ir, jo tur es
atrodju tevi. Ja varu tev pieskarties kā zari saskaras
savā starpā, ar to pietiek.

A twig connection, if no other, would satisfy. (John Cage poem in letters to Merce Cunningham) Tava
klātbūtne silta un maiga – dienvidus vēl satur mūs
abus kopā savu silto plaukstu laivā. I witness this
moment from beyond the eyesight. Es redzu to
mirklī. Transkrībētu neakurātās atmiņu zīmēs. The
Mycorrhizal networks transmitting our memories.
Mikorizālie tīkli pārsūta arī mūsu atmiņas. The
forest brackets keep us inside from season to
season. Dripping rain, water bulbs breaking against
the lake surface. Tad lietus piles saplīst pret ezera
stiklu, kā pēdīgo redzot savu atspulgu. The mirror
of the lake shattering as the parachutes of fungi
descend through the parables of branches. I pick
memories like mushrooms. Sag mir, was du mir
damals gesagt hast!

The night pregnant with the Northern light. Sky
cupola like a basket of star fungi. Finding you is like
following the compass of displacement. Can you
return just for once and walk me through the sound
of forest night, I have prepared the piano.

Mashroom Rhapsody

I am going to the forest for mushrooms. But what I get is the
impossibility of silence. Branches snap on their own. Birds
break into song at irregular intervals. A whole world has
been prepared underfoot.

Like a prepared piano. Präpariertes Klavier. Plastic bottles,
screws, bolts, furniture bolts, long bolts, eraser, rubber, nuts,
medium bolts.

Je suis Clitocybe nuda
Je suis Armillaria mellea
Je suis Strobilomyces floccopus
Je suis Lactarius hygrophoroides
Je suis Flammulina velutipes
Je suis Stropharia rugoso-annulata
Je suis Cantharellus cinnabarinus
Je suis Albatrellus caeruleoporus
Je suis Agaricus campestris
Je suis Coprinus comatus
Je suis Cantarellula umbonata
Je suis Panellus serotinus
Je suis Morchella elata
Je suis Morchella esculenta
Je suis et je ne sais pas ma existence

Answers from the *I Ching* and a prophecy of a mushroom
rain. It will also fall into the lake. Here its name is Mirror Lake.
Spiegelsee. Drops of sound leave traces on the lake surface
and on the pages of scores. At a random interval fish swim
along. At set intervals screws, bottles and erasers arrange
themselves. Oars splatter, bringing the boat across the lake
as if there could be better mushrooming on the other bank.
And there really is, for I find you there. If I can touch you the
way twigs touch one another, it's enough.

A twig connection, if no other, would satisfy (from a John Cage poem in his letters to Merce Cunningham). Your presence is warm and gentle – noontide still keeps us together in the boat of its warm hands. I witness this moment from beyond eyesight. I see this moment. Transcribed in inaccurate memory signs. The Mycorrhizal networks transmitting our memories. Die Mykorrhizanetzwerke, die unsere Erinnerungen übertragen. The forest brackets keep us inside from season to season. Dripping rain, water bulbs breaking against the lake surface. Raindrops break against the glass surface of the lake, with their reflection the last thing they see. The mirror of the lake shattering as the parachutes of fungi descend through the parables of branches. I pick memories like mushrooms. Sag mir, was du mir damals gesagt hast!

The night pregnant with the Northern light. The sky's cupola like a basket of star fungi. Finding you is like following the compass of displacement. Can you return just for once and walk me through the sound of a forest night, I have prepared the piano.

Translation by Ieva Lešinska-Gaber

Special thanks to:

Ilona Rupaine and Diāna Zirniņa for the opportunity to record in a superb acoustic environment and rehearse in the concert hall even at night.

Gustavs Ērenpreiss for his dedication and invaluable support during the recording sessions in Rēzekne.

Talis Timrots for recording the poets in the cosy basement of the Reformed Church.

Eiņārs Lipskis for the warm welcome to his sound studio in Latgale.

Dāvis Ozoliņš for the *Mushrooms* tape recording and the wonderful days in Helsinki in 2013.

Ieva Lešinskai-Gaber for the lightning-quick and subtle translation of poetry.

Anna Fišere and SIA *Neuro Art* for legal advice.

Signe Lagzdiņa for compiling ideas and for her wonderful support.

Īpašs paldies:

Ilonai Rupainei un Diānai Zirniņai par iespēju veikt ierakstu izcilā akustikā un vingrinātīties koncertzālē arī naktīs.

Gustavam Ērenpreisam par aizrautīgu darbu un nenovērtējamu atbalstu ierakstu laikā Rēzeknē.

Talim Timrotam par dzējnieku ierakstišanu mājgajā Reformātu baznīcas pagrabīnā.

Eiņāram Lipskim par siltu uzņemšanu viņa skaņu studijā Latgalē.

Dāvin Ozoliņam par *Mashrooms* tape ierakstu un burvīgām dienām Helsinkos, 2013. gadā.

Ievai Lešinskai-Geiberei par zibenīgu un smalku dzejas tulkošanu.

Annai Fišerei un SIA *Neuro art* par juridisku konsultāciju.

Signei Lagzdiņai par ideju apkopošanu un lielo atbalstu.

